

»Tråkigt att läsa att vissa människor tappat kompassen för demokratiska värderingar»

Nyhetsdiskutanter på Facebook orienterar sig mot och förhandlar om interaktionsnormer

Av VINCENT BJÖRKQUIST

Abstract

Björkquist, Vincent, vincent.bjorkquist@nordiska.uu.se, PhD Student, Department of Scandinavian Languages, Uppsala University: “‘Sad to see some people losing their moral and democratic compasses’: Facebook news commenters orient towards and negotiate interactional norms”. *Språk och stil* NF 36, 2026, pp. 1–31.

This study explores how commenters to Facebook news posts orient towards and negotiate norms for news interaction. Unlike the news producer, commenters cannot state rules or delete comments. Instead, they influence commenting practices by meta-interacting in comment sections. Based on the idea of *produsage* in a context of news journalism, commenters’ norms are compared with the news producer’s rules.

The data consist of 159 comments in 14 threads below 9 news posts on Facebook page *SVT Nyheter* by Swedish public service news producer SVT. Contrary to some earlier research’s aim to state whether news comments are meaningful, it is investigated how commenters orient towards and negotiate on violations against norms, i.e. maxims of *quantity*, *quality*, *relevance*, *manner*, *positive politeness*, and *inclusion*. Except from pragmatics, notions from discourse analysis and interactional linguistics are applied, i.e. adjacency pairs, format tying, and intertextuality, revealing both formal and content-based parts of the negotiations.

The findings highlight that not only SVT’s lack of participation in its comment sections limits its possibilities to influence commenting practices. SVT is also restricted from orienting towards norms of quantity, quality, relevance, manner, and inclusion. The commenters, however, favor not to lie, not to make false conclusions, not to use ambiguous language, and not to exaggerate, illustrating both constructive and destructive aspects of their influence.

Keywords: interactional norms, digital news reporting, social network services, produsage, communication maxims, metapragmatics, discourse analysis, interactional linguistics.

Internet och sociala medier är numera integrerade i många människors liv. Därmed är det viktigt att komma överens om hur man bör uttrycka sig i digitala sammanhang. Nyhetsproducenten är en aktör som vid sidan av att informera, granska och väcka debatt har i uppgift att främja öppna diskussioner

om hur det offentliga samtalet ska organiseras (t.ex. Elliot 2019 s. 30). Nyhetsproducenters nyhetsrapportering via sociala medier med tillhörande kommentarsfält har lett till att också läsare, exempelvis privatpersoner, kan få inflytande i dessa diskussioner. Diskussionerna kan initieras både »uppifrån», till exempel genom kodifierade normer, det vill säga kommentarsregler, och »nedifrån», till exempel genom privatpersoners verbala reaktioner på brott mot icke kodifierade normer (Herring 2004 s. 15, Kytölä & Westinen 2015 s. 7).

Denna studie utforskar pragmatiskt och diskursanalytiskt vilka interaktionsnormer personer som kommenterar nyheter, hädanefter (*nyhets*)*diskutanter*, orienterar sig mot. Som ett led i detta undersöks interaktionsanalytiskt hur diskutanterna förhandlar om några av normerna. Därefter förklaras diskutanternas orienteringar och förhandlingar i relation till nyhetsproducentens regler och diskursiva förutsättningar.

Nyhetsjournalistiken har förändrats under 2000-talet. Medan nyheter under 1900-talet rapporterades i tidningar och i radio- och tv-sändningar har 2000-talets rapportering även flyttat in i digitala kanaler som sociala medier, exempelvis nätverkstjänster som Facebook. På denna välanvända tjänst, där nyhetsmedier och privatpersoner finns representerade, kretsar innehållet runt interaktion. Nyhetsrapportering på Facebook sker ofta på nyhetsproducentens särskilda sida där producenten publicerar inlägg som länkar till dess webbartiklar. Inläggen kan kommenteras direkt nedanför av diskutanter. Samtidigt som diskutanterna förväntas förhålla sig till producentens innehåll kan de bidra med innehåll som producenten har begränsad möjlighet att aktualisera, såsom interaktionsnormer. Detta belyser så kallat *produsage* (Bruns 2008), det vill säga minskade skillnader mellan produktion och konsumtion av nyhetsjournalistik genom att innehåll i digitala miljöer skapas öppet, dynamiskt och kollektivt av frivilliga konsumenter.

Mot bakgrund av att nyhetsrapporteringen till viss del har flyttats till sociala nätverkstjänster är det relevant att utreda hur nyhetskonsumenter tar det digitala nyhetsutrymmet i anspråk. Syftet med studien är närmare bestämt att belysa hur diskutanterna, jämfört med producenten, kan utöva inflytande på den offentliga nyhetsinteraktion som följer rapporteringen. Den svenska public service-nyhetsproducenten SVT:s Facebook-sida *SVT Nyheter* är lämplig att studera, bland annat eftersom public service-nyhetsverksamhet syftar till att inkludera en nyhetskonsumerande allmänhet. Följande frågor ställs:

- 1) Mot vilka interaktionsnormer orienterar sig diskutanterna till SVT Nyheters Facebook-inlägg?
- 2) Hur tar sig diskutanternas förhandlingar om några centrala normer uttryck?

För att besvara den första frågan gör jag pragmatiska och diskursiva analyser av hur diskutanter orienterar sig mot normer. För att besvara den andra frågan gör jag interaktionella analyser av hur diskutanter förhandlar om normerna.

1 Villkor för nyhetsinteraktion

Fram till 2000-talet, innan internet blev allmänt utbrett, styrde nyhetsproducenten i relativt hög grad nyhetskonsumenters kommunikation. Konsumenterna kunde bara i en mindre utsträckning yttra sig om producentens innehåll och varandras kommunikation. Även före internet har konsumenter kunnat göra detta, till exempel till radioredaktioner. Deras inringningar har dock godkänts och hanterats av redaktionell personal (se t.ex. Hutchby 2014). Under 2000-talets första decennium, när internet börjat bli allmänt utbrett och nättidningar lanserats, har konsumenter visserligen kunnat kommentera innehåll på nyhetsproducenternas webbsidor. På dessa webbsidor ansvarar dock producenten för användarinnehållet. Webbsidekommentarerna behövde förhandsgranskas, vilket belastade producenterna och omkring 2010 bidrog till att många svenska nyhetswebbsidor begränsade möjligheten för användare att kommentera innehåll (Andersson & Haagen 2017 s. 5 ff). Andra förutsättningar för kommenterande gäller i sociala nätverkstjänster, där producenten vid den tidpunkten också börjat rapportera om nyheter. I dessa tjänster tillfaller ansvaret för innehåll i kommentarerna inte bara producenten, utan även tjänstägarna. Facebook-diskutanterns kommentarer publiceras i regel utan att först ha granskats redaktionellt av nyhetsproducenten eller tjänsten. Detta innebär att fler konsumenter kan få fler kommentarer publicerade än tidigare. Kommentarer i tjänsterna granskas istället i regel *efter* publicering. Denna granskning kan leda till att producenten tar bort kommentarer som strider mot deras regler för kommenterande.

SVT Nyheters kommentarsregler presenteras på deras Facebook-sida, under *Om > Uppgifter om SVT Nyheter* (SVT Nyheter 2023). Reglerna, som utgör principer för interaktion, styr vilka kommentarer som producenten tillåter att

vara kvar. I reglerna framgår bland annat att diskutanter måste bidra till *ett trevligt tonläge* och *respektera varandras åsikter*, samtidigt som diskutanterna *inte* tillåts *förtala* andra människor eller *hetsa mot folkgrupper*. Sådana krav vädjar om att kommentarerna präglas av artighet och att de bidrar till social inkludering. Vidare uppmanas diskutanterna att inte avvika från diskussionsämnet, vilket ställer krav på att kommentarerna är innehållsligt relevanta. Förbudet mot att *spamma* kräver återhållsamhet med kommentarernas kvantitet, och förbudet mot att publicera bilder ställer krav på att kommentarer ska medieras skriftligt (SVT Nyheter 2023).

I en längre regeltext, som länkas till i den kortare regeltextern, redogör SVT (2023) för ytterligare interaktionsprinciper. Här ges utvecklade principer för artighet och inkludering genom påbud om *god ton* inklusive förbud mot *personliga påhopp*, *förtal* och spridning av *rykten* eller *privata, kränkande eller diskriminerande uppgifter*. Principerna för kommunikationens kvantitet utvecklas också genom en definition av att *spamma*, nämligen att upprepa ett budskap i flera olika kommentarer. Vidare utvecklas principen om interaktionens relevans: Utöver formuleringar som berör vikten av att undvika *kommerciella budskap*, förvarnar SVT om att de kommer att *blockera uppenbara trollkonton och bottar*, det vill säga diskutanter som bedöms sabotera kommunikationens ämnesmässiga koherens. Dessutom bemöts hypotetiska läsarfrågor om borttagning av kommentarer samt om yttrandefrihet och potentiell censur. Detta berör andra aspekter av social inkludering, nämligen allmänhetens rätt att delta i det offentliga samtalet. Slutligen berörs institutionella principer om att kommentarer inte får *bryta mot* [svensk] *lag* (ibid.).

Även en producent som SVT Nyheter kan publicera kommentarer i kommentarsfälten. I dem kan producenten exempelvis påminna om sidans kommentarsregler. Att nyhetsproducenter själva deltar i kommentarsfälten har dock i tidigare studier lyfts fram som ovanligt (Giles m.fl. 2015 s. 49). För SVT gäller detta särskilt Facebook, som SVT prioriterar bort (Larsson & Christensen 2017).

2 Tidigare forskning

Ett samtalsideal inom offentlig debatt har varit *deliberativitet*, det vill säga att samtal präglas av utbyte av välgrundade åsikter och förnuftiga argument (t.ex. Habermas & Retzlaff 2023). Flera forskare med intresse för nyhetskommenta-

rer har utgått från detta ideal när de har kategoriserat och analyserat kommentarerna (t.ex. Ksiazek 2018). I en typ av studier (t.ex. Freelon 2015) har forskare exempelvis tillskrivit kommentarer deliberativa normer som diskutanterna själva inte uttryckligen orienterat sig mot.

Andra studier har undersökt hur (nyhets)diskutanter själva orienterar sig mot interaktionsnormer eller motsvarande samt hur diskutanterna förhandlar om normerna. Sådana studier redovisas nedan. Somliga av studierna saknar en (meta)pragmatisk inriktning mot hur nyhetskommentarer bildar språkliga handlingar. Andra studier placerar sig likt min egen studie inom fälten för diskursanalys och interaktionsanalys. Flertalet av studierna har betonat destruktiva aspekter av kommentarerna. Därför behövs ytterligare språkvetenskapliga studier som med olika analytiska infallsvinklar kan belysa hur nyhetskommentarer både hindrar och främjar offentlig nyhetsinteraktion.

En relevant diskursanalytisk studie är Idevall Hagren (2014), som undersöker en nyhetswebbsida inklusive sidans kommentarsfält. Hon uppmärksammar hur nyhetsproducenten, till exempel med hjälp av inloggning och kommentarsregler, kan tvinga diskutanterna att verifiera sig samt förhålla sig till reglerna. Diskutanterna kan i sin tur ta i bruk språkliga medel för att både undvika att få potentiellt rasistiska kommentarer borttagna och för att förespråka interaktionsnormer. Med hjälp av bland annat språkliga konstruktioner utan garderingar orienterar sig diskutanter mot och förespråkar diskurser om objektivitet. Dessa diskurser, betonar Idevall Hagren, samverkar stundtals med rasistiska diskurser.

En annan relevant studie är Smith m.fl. (1997), som innehållsanalytiskt undersöker på vilka grunder diskutanter i nyhetsgrupper på Usenet tillrättavisar andra diskutanter som de uppfattar bryter mot gruppernas normer. Smith m.fl. (1997) ställer upp vanliga grunder för tillrättavisande. Vissa av grunderna är relevanta även i ett sociala medier-sammanhang under 2020-talet. Till exempel gäller detta upprepade budskap, trakasserier av individuella diskutanter och felaktig förståelse av vad som räknas som lämpliga diskussionsämnen.

En tredje studie utgörs av Herring (1996), som har gjort en etnografisk och innehållslig analys av hur användare i e-postlistor både faktiskt orienterar sig mot interaktionsnormer och i intervjuer uppger vilka beteenden de föredrar i interaktionen. Till exempel värdesätter många användare en rätt att både uttrycka sig ohindrat och öppet ifrågasätta andra användare på grundval av deras åsikter (Herring 1996 s. 132 f).

Ett exempel på en nyare och konstruktivt inriktad undersökning av hur diskutanter på Facebook orienterar sig mot och förhandlar om interaktionsnormer och

som även ingår i forskningsfältet digital Conversation Analysis (CA) är Salonen m.fl. (2023). De skiljer mellan *gatekeeping of conversations* och *gatekeeping through conversation*. Medan *gatekeeping of conversations* görs bland annat genom att journalister och diskutanter uttalar vad som är önskvärt respektive inte önskvärt i kommentarsfälten, görs *gatekeeping through conversation* i interaktionen genom så kallade reparationer (t.ex. Schegloff 2007 s. 100 f).

Inom fältet för digital CA har även andra materialtyper varit föremål för sekventiella interaktionsanalyser, både synkrona chattsamtal (t.ex. Ahti 2018) och asynkrona diskussionsforum (t.ex. Myrendal 2015). Myrendal uppmärksammar hur forumdiskutanter förhandlar om ords betydelsepotentialer. Bland annat utför diskutanterna olika semantiska åtgärder som att specificera, exemplifiera och invända mot ord samt be om att ord ska förtydligas.

3 Teorier och analytiska infallsvinklar

Diskutanter orienteringar mot och förhandlingar om interaktionsnormer utgår inte bara från kodifierade normer såsom kommentarsregler. Förhandlingarna utgår även ifrån icke kodifierade normer som diskutanterna själva relevantgör. Jag gör pragmatiska och diskursiva analyser av hur diskutanter orienterar sig mot normer samt interaktionella analyser av hur diskutanter förhandlar om normerna.

Studien hör för det första hemma inom metapragmatik, genom sitt intresse för »the manifestation of speakers' abilities to make judgments of appropriateness» (Bridges 2017 s. 96). En aspekt av detta är *normativity*, vilket Kytölä & Westinen (2015 s. 6 f) beskriver som »various ways of evaluating, judging and policing (possibly sanctioning) the semiotic conduct of others».

För att kartlägga hur diskutanter orienterar sig mot interaktionsnormer, vilket motsvarar vad Salonen m.fl. (2023 s. 10) benämner *gatekeeping of conversations*, gör jag bruk av etablerade analyskategorier inom pragmatik och diskursanalys. Jag tillvaratar diskurserna om objektivitet utifrån webbsidematerialet i Idevall Hagren (2014), grunderna för tillrättavisande på Usenet utifrån Smith m.fl. (1997) och Herrings (1996) fokus på vissa mellanmännsliga praktiker. Vidare förstår jag normorienteringarna inom ramen för en universell pragmatisk teori om muntlig kommunikation genom att utvidga en pragmatisk modell till ett digitalt sammanhang för interaktion.

Ett känt teoretiskt ramverk för det pragmatiska studiet av muntlig kommunikation som också kan appliceras på skriftligt medierad, digital kommunikation utgörs av Grices modell för kommunikativt samarbete. Modellen bygger på påbudet »Make your conversational contribution such as is required, at the stage at which it occurs, by the accepted purpose or direction of the talk exchange in which you are engaged» (Grice 1975 s. 45). Modellen inrymmer så kallade maximer om *kvantitet*, *kvalitet*, *relevans* och *sätt*, vilka talare förväntas följa i sådan kommunikation där samtalsparterna kan sägas förstå varandras avsikter. Grice var främst intresserad av maximerna som bevis på att samtalsparter kan använda sig av sin kunskap om maximerna för att föra fram underliggande budskap, så kallade implikaturer. Han hävdade inte att maximerna var allmängiltiga eller önskvärda för all kommunikation, och ska inte ha intresserat sig för att avgöra huruvida modellen går att bevisa empiriskt (Grice 1975, Fagernäs 2006 s. 18).

Att Grice främst hade ett teoretiskt intresse för kommunikation har gett upphov till kritik (se Fagernäs 2006 s. 18). Flera studier har ändå använt sig av maximerna för att värdera empiriska fenomen, såsom Facebook-interaktion (t.ex. Ayunon 2018, som definierar maximerna utifrån brotten mot dem). Många forskare har dessutom anpassat modellerna och maximerna till olika kommunikativa sammanhang (se Fagernäs 2006). Inte minst medger Grice själv (1975 s. 47) att hans fokus på kommunikationens meningsfullhet riskerar att utesluta viktiga sociala aspekter av den. Vissa forskare har så understrukt att Grices maximer inte görs relevanta i alla kulturella sammanhang (se Leech 1983 s. 80, Fagernäs 2006 s. 20). Andra forskare har utvecklat (vissa av) maximerna eller utarbetat nya, fristående maximer. Leech (1983) argumenterar exempelvis utifrån Brown & Levinsons (1987) politeness-teori för en mellanmännskligt orienterad artighetsmaxim (Leech 2014 s. 85).

Artighet är centralt att undersöka i analyser av interaktion i sociala medier (Herring 2004 s. 15). Herring (1996) relaterar inte artigheten till maximbegreppet utan följer Brown & Levinson (1987) i sina resonemang om »positiv» och »negativ» artighet. Positiv artighet kretsar runt personers önskan om att synliggöras och bli uppskattade, exempelvis genom trevlighetsmarkörer och tilltal. Negativ artighet kretsar runt personers önskan om att inte få sin möjlighet att yttra sig begränsad eller bli ålagda olika bördor, exempelvis genom överflödigt information som står i vägen för diskussion av sakfrågan (Brown & Levinson 1987 s. 62, Herring 1996 s. 124).

Mot bakgrund av Herring (2004 s. 15) uppmärksammar jag en annan mellanmännsklig aspekt av interaktionen i kommentarsfält som både SVT Nyheters

regler och diskutanternas kommentarer aktualiserar, nämligen att diskutanter förväntas bidra till social inkludering. Detta kan inrymma uppfattningar som att SVT och/eller vissa diskutanter inte respekterar likabehandling, ett demokratiskt styrelseskick och yttrandefrihet, som alla är aspekter av att allmänheten ska kunna delta i en offentlighet. Liksom maximerna om kvantitet, kvalitet, relevans, sätt och artighet kan en maxim om social inkludering utgöra en »regulative principle, which can be violated, observed to varying degrees of strength, and used to generate implicatures» (Leech 2014 s. 86).

Jag ansluter mig till kritiken mot Grices kommunikationsmodell. Därför redovisas i tablå 1 en utvidgad variant av modellen, närmare bestämt en analysmodell för orienteringar mot normbrott i sociala medier. Modellen betonar hur diskutanter värdesätter inte bara budskapsöverföringen utan också mellanmännsliga relationer inom ramen för interaktionen. Interaktionen innefattar två aktörer: nyhetsproducenten och diskutanterna.

Tablå 1 listar maximerna, som i studien benämns som *normer*. Denna term belyser hur både kodifierade normer och verbala reaktioner på brott mot både kodifierade och icke kodifierade normer görs relevanta inom en social gemenskap som en digital nyhetssida (jfr Herring 2004 s. 15). De inkluderade brotten mot normerna utgörs av dels sådana som har identifierats utifrån teori och tidigare forskning, dels sådana som har orienterats mot av SVT Nyheter på Facebook och/eller diskutanter i kommentarsfälten till SVT Nyheter Facebook-inlägg. Orienteringarna mot normbrotten exemplifieras i tabblån med autentiskt återgivna kommentarer ur studiens material, som presenteras utförligare i avsnitt 4. De fyra första normerna motsvarar Grices ursprungliga maximer. Normen om positiv artighet har inspirerats av Brown & Levinson (1987) utifrån Herring (1996). Inkluderingsnormen har dels inspirerats av Herring (1996), dels skapats av mig för att synliggöra särskilt utpekade normbrott i ett sammanhang för digital nyhetsinteraktion. Det som Herring (1996 s. 132) beskriver som brott mot negativ artighet (till exempel att publicera överflödigt information, vilket kan ses som både kvantitativt överflödigt, innehållsligt irrelevant och som en överdrift), motsvaras av normerna om kvantitet, relevans och sätt inklusive brotten mot dessa. Det som Idevall Hagren (2014) uppmärksammar som brott mot diskurser om objektivitet motsvaras av normen om relevans, nämligen brottet att dölja något eller undvika att tala om något som anses vara relevant. Flera av normbrotten är inspirerade av och översatta ur Ayunon (2018).

Gränserna mellan normerna och normbrotten är inte skarpa (jfr Fagernäs 2006 s. 18). I svårtolkade fall har jag därför sett orienteringen i en kommentar

som flertydig. Detta gäller exempelvis kommentar (1) i tablå 1. Kommentarens första mening förstås vara orienterad mot normen om positiv artighet, medan den andra meningen förstås vara orienterad mot en inkluderingsnorm. I analysen av hela (1) ses därmed båda normerna som aktualiserade.

Tablå 1. Analysmodell för orienteringar mot normbrott i sociala medier.
(R) = markeras i SVT Nyheters regler.

Norm	Normbrott	Exempel på orientering mot normbrott
Kvantitet	• En aktör ger otillräcklig information • En aktör upprepar visst innehåll (R)	(5) D4: D1 <i>kan du ge ett exempel?</i> SVT: <i>Vi tar bort kommentarer som publiceras upprepade gånger och tillåter inte "kampanjande" där samma kopierade text postas många gånger.</i>
Kvalitet	• En aktör förvränger något, förnekar något som faktiskt stämmer eller säger något som den vet är felaktigt	(9) D5: D6 <i>Visst är det så! Det är ofta samma (troll) konton som sprider sin desinformation och gör sitt bästa för att öka polariseringen.</i>
Relevans	• En aktör håller sig inte till ämnet (R) • En aktör döljer något eller undviker att tala om något som anses vara relevant • En aktör drar ologiska samband	(15) D5: D8 <i>Bättre om du håller dig till ämnet.</i> (19) D10: D11 <i>Svt betalas av svenska folket och ska vara neutrala vilket de aldrig är.</i> (18) D11: D10 <i>Du har full åsiktsfrihet. Den har dock ingenting med reglerna för svt:s kommentarsfält att göra. Dem bestämmer de själva.</i>
Sätt	• En aktör använder ett tvetydigt språkbruk • En aktör överdriver genom att göra en för stor sak av ett ämne • En aktör använder fel kommunikationsmodalitet (R)	(14) D8: D5 <i>Märklig på vilket sätt.</i> (20) D12: D11, <i>fantastiskt! Det bli tyst på gnällsnubbar!</i> SVT: <i>Vi tillåter inte bilder i våra kommentarsfält. Detta eftersom vi inte kan kontrollera upphovsrätten för bilderna.</i>
Positiv artighet	• En aktör betar sig otrevligt och respektlöst (R) • En aktör förolämpar eller kränker andra människor (R)	(19) D10: D11 [...] <i>Jag är aldrig otrevlig i mina kommentarer, däremot kan vissa få lov att vara det bara de följer svt:s agenda.</i> (1) D1: <i>Alltså att läsa detta kommentarsfält gör mig helt matt och ledsen. Varifrån kommer allt detta hat?!</i>

Norm	Normbrott	Exempel på orientering mot normbrott
Social inkludering	• En aktör motsätter sig lika-behandling (R)	(1) D1: <i>Att det förekommer mycket rasism i Sverige är knappast nåt nytt men vad är det som gör att folk häver ur sig all möjlig skit om medmänniskor som de inte känner personligen?!</i>
	• En aktör motsätter sig ett demokratiskt styrelseskick	(7) D5: <i>Så många märkliga kommentar i tråden! Tråkigt att läsa att vissa människor tappat kompassen för demokratiska värderingar.</i>
	• En aktör begränsar en annan aktörs möjlighet att yttra sig (R)	(16) D9: <i>Tydligen så sitter SVT o tar bort mina svarskommentarer så då kommer jag inte skriva mer...</i>

Analysen av hur diskutanter förhandlar om interaktionsnormer motsvarar det som Salonen m.fl. (2023 s. 10) kallar för *gatekeeping through conversation*. För detta gör jag analyser av digital interaktion. Detta sker med hjälp av analytiska verktyg som explicitgör hur diskutanter förhåller sig till tidigare kommentarer såväl som skapar grund för efterföljande kommentarer. Verktygen redovisas nedan.¹ Tillsammans kan verktygen uppmärksamma hur både interaktionens form och dess innehåll bidrar till hur interaktionsämnen behålls och växlas under interaktionsprocessen (jfr t.ex. Norrby 2014 s. 177).

Diskutanter tenderar att orientera sig mot trådstartande kommentarer som centrala (Freelon 2015 s. 783). Detta motiverar ett särskilt fokus på norminitiativen i förhandlingarna. I analysen tolkas den trådstartande diskutanten peka ut en felkälla i form av ett normbrott, orientera sig mot en eller flera interaktionsnormer och därmed *initiera* en normförhandling. Därefter ses de responderande diskutanterna *återskapa* och/eller *omförhandla* den eller de initierade normerna.

Ett användbart verktyg är det samtalsanalytiska begreppet *närhetspar*. Detta begrepp synliggör hur interaktionsämnen frångås och hur interaktionsnormer både initieras och förhandlas. Närhetspar består av interaktionella handlingar som samordnas i sekvenser, där den första handlingen gör en andra handling förväntad (Schegloff 1968 s. 1083). Utöver att initieras och fullbordas kan ett närhetspar skjutas upp, bland annat genom så kallade frågeinskott. Frågeinskott bidrar till att initiera ett nytt närhetspar, som behöver fullbordas innan det ursprungliga närhetsparet kan fullbordas (Schegloff 2007 s. 97).

¹ Av utrymmesskäl är det inte möjligt att erbjuda en täckande litteraturbakgrund för varje analytisk infallsvinkel.

Två centrala typer av närhetspar är *fråga-svar* och *värdering-medhåll/invändning* (Schegloff 2007 s. 2, 13). Enligt CA-traditionens principer är det viktigt att låta interaktionsdeltagarnas orienteringar styra analytikerns kategoriseringar (t.ex. Norrby 2014 s. 34 f). Samtidigt går handlingarna ibland att identifiera utifrån deras språkliga drag. Värderingar och medhåll identifierar jag bland annat utifrån värdeladdade ord. Medhåll kan dessutom vara *uppgraderande*, genom att värdeladdade ord förstärks i förhållande till föregående turer (Wirdeñs 2002 s. 98, 101 f). Därutöver kan medhåll användas ironiskt, vilket problematiserar gränsen mellan medhåll och invändning. Invändningar kan i sin tur bland annat vara *frågeformade*. Med detta menas att de anses på ett retoriskt sätt bjuda in diskutanter till att utveckla sin argumentation (Wirdeñs 2002 s. 125–128).

För att förstå viss konfliktfylld interaktion tillämpar jag vidare ett CA-begrepp som har använts för att analysera personinriktade anklagelser. I sådana kan talare bibehålla tidigare yttrandens grammatiska struktur och samtidigt revidera exempelvis deras semantiska innehåll. Detta benämner CA-forskaren Goodwin (1990 s. 177–189, 2007 s. 102 f) *format tying*, vilket jag har översatt till *formatbindning*. Formatbindning synliggör en passage i materialet där en diskutant genom grammatisk upprepning och semantisk revidering initierar en konflikt, växlar ämnesaspekt och samtidigt omförhandlar en initierad norm.

Med hjälp av begreppet *intertextualitet* (Linell 1998) utreds slutligen hur kommentarerna på andra sätt anknyter till varandra. En första intertextuell resurs är *omformulering*, som här behandlar hur formen hos språkliga uttryck kontinuerligt revideras och anpassas till det interaktionella sammanhanget. En andra intertextuell resurs är *upprepning*, som handlar om hur till exempel ord upprepas mellan kommentarer (t.ex. Vásquez 2015 s. 66). Digitala kommentarer tenderar att bestå av mer än enbart det upprepade elementet (jfr Lindström m.fl. 2020, som undersökt upprepningar i muntlig interaktion).

I analyserna har jag uteslutit bruket av Facebook-tjänstens förvalda visuella reaktioner på enskilda kommentarer, eftersom normförhandlingarna anses ske på verbal nivå. Bilder av olika slag förekommer inte i interaktionen (SVT Nyheter 2023).

4 Materialet

Eftersom Facebook länge har varit en välanvänd tjänst bland svenskar (se bl.a. Svenskarna och internet 2025) men prioriterats bort av SVT (Larsson & Chris-

tensen 2017) förväntar jag att diskutanterna snarare än producenten orienterar sig mot och förhandlar om normer för nyhetsinteraktion i kommentarsfälten till inläggen på SVT Nyheters Facebook-sida. Därför samlades studiens material in på denna sida. Materialet består av sidans regler, olika *inlägg* från producenten och sådana *kommentarer* som följer efter inläggen. Synligast är de *trådstartande* kommentarerna, som potentiellt följs av underordnade *responderande* kommentarer i avgränsade interaktionstrådar. Inom dessa *trådar* kan ytterligare underordnade trådar bildas, så kallade *undertrådar*. Till skillnad från i muntlig interaktion sker en fördröjning mellan skriftliga digitala interaktionsbidrag.

För att komma åt orienteringarna och förhandlingarna har jag använt sidans sökfunktion. Sökningen har innefattat sådana ord som används för att omtala kommentarer. Eftersom sökfunktionen på Facebook är primitiv behöver söktermerna bestå av fullständiga ord. Detta medför att fragment av potentiellt relevanta ord, såsom *komment*, ger ohanterligt många irrelevanta träffar. Det samma gäller vanligt förekommande ord som *kommentar*, då detta inkluderar andra betydelser hos ordet än en kommentar i ett kommentarsfält. I syfte att hitta sådana nyhetskommentarer där trådstartande diskutanter behandlar kommentarsnormer användes söktermen *kommentarsfält*, som vid utprovning visade sig ge hanterliga resultat. Filtret ställdes in på inlägg från år 2022, då interaktionen i kommentarsfälten till dessa inlägg var avslutad vid insamlings-tidpunkten i slutet av 2023.

Sökningen resulterade i 15 SVT Nyheter-inlägg som innehöll söktermen *kommentarsfält*. Ur dessa 15 inlägg gjordes en vidare utgallring. Två viktiga kriterier för inkludering var att den trådstartande diskutanten tog initiativ till förhandling om interaktionsnormer och att minst två tredjedelar av de responderande diskutanterna fullföljde sådana förhandlingar. Ett ytterligare kriterium handlade om att tråden skulle vara tillräckligt lång för att kunna sägas innehålla relativt utvecklade förhandlingar. Detta innebar att korta replikväxlingar mellan två diskutanter gallrades ut. Därefter exkluderades av etiskskäl flera trådar som innehöll känslig information om diskutanters partipolitiska åsikter. Till sist exkluderades trådar där flera relevanta kommentarer hade tagits bort av SVT Nyheter eller av diskutanten, det vill säga trådar som inte längre var synliga i sin helhet vid insamlingstillfället. Även kommentarer som responderade på borttagna kommentarer exkluderades.

Slutligen omfattar materialet 9 nyhetsinlägg, 14 trådar i inläggens kommentarsfält och 159 kommentarer fördelade på dessa trådar. Antalet unika diskutanter är 64, varav de flesta håller sig till en enstaka tråd. De inkluderade nyhetsinläggen, antalet inkluderade kommentarstrådar för respektive inlägg,

antalet kommentarer i trådarna och antalet diskutanter listas i tablå 2. Två av kommentarerna tillhör SVT Nyheter, som i två olika trådar responderar på en trådstartande diskutants kommentar. I dessa kommentarer upprepas några av producentens kommentarsregler, nämligen att kommentarer inte ska uttrycka *hat, hot och påhopp* eller *rasism*.

Tablå 2. Inkluderade nyhetsinlägg, antal inkluderade interaktionstrådar i kommentarsfälten under inläggen, antal inkluderade kommentarer i respektive tråd och antal diskutanter.

NYHETSINLÄGG		DISKUSSIONSTRÅDAR	
Förkortad inläggstitel	Sammanfattning av innehåll	Antal inkluderade trådar, trådarnas koder och antal kommentarer i trådarna	Antal diskutanter och diskutanterers koder
Fly socialtjänsten	Kampanj mot Socialtjänsten uppmanar till landsflykt	3 trådar: - N1: 7 komm. - N5: 4 komm. - N7: 7 komm.	4: D1–D4 4: D16–D19 3: D32–D34
Stoltenberg om ryskt kärnvapenkrig	NATO-ordförande fördömer ryska ord och handlingar	2 trådar: - N2: 9 komm. - N4: 5 komm.	4: D5–D8 3: D13–D15
Gratis mensskydd	Elevförslag leder till att skola installerar mensskydd	1 tråd: - N3: 5 komm.	4: D9–D12
Upplopp i Örebro	Extrem manifestation efterföljs av upplupp	1 tråd: - N6: 26 komm.	12: D20–D31 + SVT (1 komm.)
Ramadan-förberedelser	Ramadan-firare om festförberedelser	2 trådar: - N8: 3 komm. - N9: 5 komm.	3: D35–D37 2: D38, D39
Gratis mamma-utbildning	Ideell åtgärd för ekonomiskt utsatta mammor	1 tråd: - N10: 46 komm.	7: D40–D46 + SVT (1. komm.)
Ukrainska flyktingar till Skåne	Ukrainska krigsflyktingar när Sverige	1 tråd: - N11: 5 komm.	2: D47, D48
150 000 coronasmittas	Dagliga smittotal för coronaviruset i Sverige	1 tråd: - N12: 8 komm.	6: D49–D54
Fyra procent fullvaccinerade	Globala skillnader i vaccintäckning	2 trådar: - N13: 12 komm. - N14: 20 komm.	7: D16, D55–D60 4: D61–D64

Diskutanterna (D) har pseudonymiserats. Därför har jag ersatt deras namn och profilbilder med unika nummer enligt en kronologisk ordning. Med hänsyn till diskutanternas integritet redovisas ingen länk till trådarna. I ett rådgivande yttrande från Etikprövningsmyndigheten (dnr 2021-03614) framgår att EPM inte har etiska invändningar mot projektet som studien ingår i.

5 Orienteringar mot och förhandlingar om normer för nyhetsinteraktion

I detta kapitel besvaras studiens två forskningsfrågor. I tablå 3 presenteras svaret på den första forskningsfrågan, nämligen mot vilka interaktionsnormer diskutanterna till SVT Nyheters Facebook-inlägg orienterar sig. I tablå 4 ställs diskutanternas normer samman med de normer som SVT Nyheter orienterar sig mot i sina kommentarsregler.

I tablå 3 framkommer att aktörerna orienterar sig mot delvis samma, delvis olika normer. Ibland markerar aktörerna vidare olika brott inom en och samma norm. I materialet är SVT Nyheter inte ensamt om att orientera sig mot någon av normerna eller normbrotten. Diskutanterna är däremot ensamma om att orientera sig mot en av normerna, nämligen kvalitetsnormen, vars brott är att förvränga något, förneka något som faktiskt stämmer eller säga något som man vet är felaktigt. Dessutom är diskutanterna ensamma om att markera flera av normbrotten: brottet mot kvantitetsnormen att ge otillräcklig information, brotten mot relevansnormen att dölja något eller undvika att tala om något som anses vara relevant respektive att dra ologiska samband, brotten mot sättsnormen att använda ett tvetydigt språkbruk respektive att överdriva genom att göra en för stor sak av ett ämne samt brottet mot inkluderingsnormen att inte respektera ett demokratiskt styrelseskick.

Medan tablå 3 besvarar frågan om vilka interaktionsnormer som diskutanterna orienterar sig mot besvaras studiens andra forskningsfråga i den efterföljande interaktionsanalysen. Frågan avser hur diskutanternas förhandlingar om några centrala interaktionsnormer tar sig uttryck, vilket presenteras genom en interaktionsanalys av tre utvalda normförhandlingar (N1–N3 i tablå 2). Presentationen genom avsnitten 5.1–5.3 synliggör två centrala förhållanden i och tre centrala resultat ur analysen av de 14 undersökta förhandlingarna. Det första förhållandet är att de 14 förhandlingarna initieras omväxlande ifrån uttryckt missnöje med andra diskutanternas kommentarer och med SVT Nyheters mode-

Tablå 3. Relevantgjorda normer genom orienteringar mot normbrott av SVT Nyheter och diskutanter.*

Norm	Normbrott	1 d	2 d	3 m	4 d	5 d	6 m	7 d	8 m	9 m	10 dm	11 dm	12 m	13 d	14 m
Kvantitet	• En aktör ger otillräcklig information	S	S							S			S	S	S
	• En aktör upprepar visst innehåll (R)									S			S	S	S
Kvalitet	• En aktör förvränger något, förnekar något som faktiskt stämmer eller säger något som den vet är felaktigt		S		T	T	S	S		S					S
	• En aktör håller sig inte till ämnet (R)		S							S					S
Relevans	• En aktör följer något eller undviker att tala om något som anses vara relevant			S			T	S	T	S	S		T		T
	• En aktör drar ologiska samband	S	S	S	S	T	S	T	S	T		S	S	S	S
Sätt	• En aktör använder ett tvetydigt språkbruk		S			S	S	S		S			S	S	S
	• En aktör överdriver genom att göra en för stor sak av ett ämne		S				S	S		S	S	S	S	S	S
	• En aktör använder fel kommunikationsmodalitet (R)													T	
	• En aktör beter sig otrevligt och respektlöst (R)	T	S				S+R	S	S	S				T	
Positiv artighet	• En aktör förolämpar eller kränker andra människor (R)	T				T	S+R	S		S		T		S	
	• En aktör motsätter sig likabehandling (R)	T				T	S	S		T+R		T		T	
Social inkludering	• En aktör motsätter sig ett demokratiskt styrelseskick		T		T		S			T					
	• En aktör begränsar en annan aktörs möjlighet att yttra sig (R)		S	T		S	T		T	T	T	S	T		T

* Varje siffra i den översta horisontella raden motsvarar en normförhandling (N), (R) = markeras i SVT Nyheter regler; +R = markeras av SVT i en responderande kommentar; T = markeras antingen endast i en trådstartande diskutants kommentar och/eller i en eller flera responderande diskutanter kommentarer; S = markeras i en responderande diskutants kommentar, men inte i en trådstartande diskutants kommentar; d = förhandlingsinitiativ tas utifrån uttryckt missnöje med andra diskutanter kommentarer; m = förhandlingsinitiativ tas utifrån uttryckt missnöje med SVT Nyheter moderering.

rering. Detta förhållande framgår av tablå 3. Det andra förhållandet är att den initierade normen i vissa av förhandlingarna återskapas, medan den initierade normen i andra förhandlingar omförhandlas eller omväxlande återskapas och omförhandlas. Detta förhållande framträder genom presentationen av de tre förhandlingarna nedan. I tablå 3 framträder vidare två av studiens centrala resultat. Det första av dessa resultat är att de 14 förhandlingarna aktualiserar en bred repertoar av normorienteringar, vilket speglas genom analysen av de utvalda förhandlingarna. Det andra av dessa resultat är att 13 av 14 normförhandlingar initieras utifrån bland annat en inkluderingsnorm, om än mot tre olika aspekter av normen. Även detta speglas genom analysen av de utvalda förhandlingarna. Också det tredje resultatet framträder genom den interaktionella analysen, nämligen att förhandlingarna aktualiserar en bred repertoar av interaktionella resurser.

Presentationen av trådarna efterliknar strukturen i kommentarsfälten på Facebook. Utdragen, som redovisas kronologiskt, omfattar samtliga för normförhandlingen relevanta kommentarer. Samtliga kommentarer är kronologiskt numrerade. Kommentarer, inklusive deras emoji, återges i autentisk form. Att en diskutant omskrivs med fet svart färg inuti en kommentar innebär att den blir taggad.

5.1 Normförhandling 1: »Fly socialtjänsten»

Analysen av normförhandling 1 (N1) bidrar i ett första steg till att visa materialets och analysens centrala förhållanden och resultat. För det första visar N1 hur den trådstartande diskutanten uttrycker missnöje med andra diskutanter kommentarer. För det andra är N1 ett exempel på en förhandling där de initierade normerna huvudsakligen *återskapas*. För det tredje initieras N1 med bland annat den centrala *inkluderingsnormen*. För det fjärde visar N1 hur diskutanter orienterar sig mot även andra normer än den initierade normen, nämligen *relevansnormen* respektive *kvantitetsnormen*. För det femte visar N1 hur diskutanterna gör bruk av interaktionella resurser som *värdering*, (*uppgraderande*) *medhåll*, *upprepning*, *fråga* och *frågeinskott*.

Utdrag 1. Normförhandling 1 (N1).

(1) **D1:** Alltså att läsa detta kommentarsfält gör mig helt matt och ledsen. Varifrån kommer allt detta hat?! Att det förekommer mycket rasism i Sverige är knappast nåt nytt men vad är det som gör att folk häver ur sig all möjlig skit om medmänniskor som de inte känner personligen?!

(2) **D2:** Jag håller med dig **D1**. Det är bedrövligt.

(3) **D1: D2** ja, tyvärr känns det otroligt symptomatiskt på det politiska läget i Sverige. Bedrövligt var ordet.

(4) **D3: D1** tråkigt nog det nya samhället. Man bara kräker ur sig en massa oförsämdheter, rasism och kränkningar utan att veta någonting och detta lär sig sen våra barn. Oerhört tragiskt

(5) **D4: D1** kan du ge ett exempel?

(6) **D1: D4** exempel på vad?

I N1 initierar D1 i den trådstartande kommentaren (1) en förhandling om två normer: en norm om positiv artighet och en inkluderingsnorm. Närmare bestämt problematiserar D1 kommentarer i kommentarsfältet som diskutanter menar är fyllda av *hat*, *rasism* och *skit om medmänniskor*. Normen om positiv artighet aktualiseras eftersom bruket av ordet *hat* medför att de diskutanter som kommenterat inlägget före (1) anses bete sig otrevligt och respektlöst genom att förolämpa och kränka andra människor. Inkluderingsnormen aktualiseras eftersom bruket av frasen *all möjlig skit om medmänniskor* kopplat till ordet *rasism* signalerar att de utpekade diskutanterna anses motsätta sig att människor ska behandlas lika. Kommentaren innehåller två frågeformade strukturer, genom vilka D1 efterfrågar varifrån hatet kommer och vad som driver *folk* i allmänhet till att uttrycka *all möjlig skit* om okända människor. Utifrån hur efterföljande diskutanter förhåller sig till dessa strukturer kan man konstatera att kommentaren enbart *initierar* närhetsparet fråga–svar, men både initierar ett närhetspar av typen värdering–medhåll och genom initiativet bidrar till att detta par senare fullbordas. Initiativet till sistnämnda närhetspar sker med hjälp av värdeladdade ord som *matt*, *ledsen*, *hat*, *rasism* och *skit*.

I (2), som utgör en respons på (1) och bildar en första undertråd till (1), återskapas både normen om positiv artighet och inkluderingsnormen. Återskapandet sker genom att D2 fullbordar närhetsparet värdering–medhåll, vilket märks på två sätt. För det första blir det synligt genom satsen *Jag håller med dig D1*. För det andra blir det synligt genom att D2 värderar handlingen att häva ur sig

all möjlig skit om medmänniskor som D1 beskrev i (1) som *bedrövligt*. Därmed initieras i (2) också ett nytt närhetspar om värdering–medhåll.

I (3), som är en respons på (2), återskapas endast inkluderingsnormen. Snarare än på diskutanterens trevlighet fokuserar kommentaren nämligen på aspekter om likabehandling i de problematiserade kommentarerna. Återskapandet av normen blir synligt dels genom att D1 uttrycker att hatiska, rasistiska och otrevliga kommentarer är *otroligt symptomatiskt* för *det politiska läget i Sverige*. Således erbjuds ett nytt, politiskt perspektiv på det påstått hatiska och rasistiska beteendets koppling till bristande likabehandling och därmed även till inkluderingsnormen. Dels blir återskapandet synligt genom att D1 med hjälp av uttrycket *ja, tyvärr* uttrycker medhåll med D2, varigenom närhetsparet värdering–medhåll fullbordas. Genom att tillfoga adverbet *otroligt* till adjektivet *symptomatiskt* uppgraderar D1 dessutom medhålllet i förhållande till (2). Som ett led i återskapandet upprepas vidare ordet *bedrövligt* ur (2). De värdeladdade orden i (3) bidrar även till att initiera ett nytt närhetspar av typen värdering–medhåll.

I (4), som är en respons på (3), kan både normen om positiv artighet och inkluderingsnormen ses som återskapad. Återskapandet av normen om positiv artighet sker genom att D3 fäster fokus på hur diskutanterna anses bete sig otrevligt, eller *kräker ut sig [...] oförsämdheter och kränkningar*, det vill säga fraser som är omformuleringar av frasen *håver ur sig all möjlig skit om medmänniskor* i (1). Återskapandet av inkluderingsnormen sker genom att D3 fäster fokus på hur diskutanterna anses inte respektera likabehandling, eller *kräker ut sig [...] rasism*. Detta sker genom att ordet *rasism* ur (1) upprepas. Båda återskapanden åstadkoms med hjälp av uppgraderande medhåll. De olika normbrotten i (4) värderas nämligen av D3 själv som *och detta lär sig sen våra barn. Oerhört tragiskt*, vilket är en ytterligare uppgradering av D1:s uppgraderande värdering i (3). Därmed fullbordas närhetsparet värdering–medhåll, som initierades i (3). Eftersom kommentar (4) innehåller värdeladdade ord men inte får någon respons kan den dock bara ses *initiera* ett nytt närhetspar av typen värdering–medhåll/invändning.

Å andra sidan talar innehållet i (4) också för en omförhandling av D1:s initierade inkluderingsnorm respektive norm om positiv artighet genom en orientering mot en relevansnorm. Detta är fallet eftersom D3 i (4) ger uttryck för att de beskrivna handlingarna är ett resultat av att inte *veta någonting*. En anklagelse mot en diskutant för att vara omedveten om sin egen bristande kunskap antyder nämligen att den diskutanten också drar ologiska samband.

I (5), som är en respons på (1) och bildar en andra undertråd till (1), omförhandlas de två initierade normerna om positiv artighet respektive inkluderingsnormen till en kvantitetsnorm. I kommentaren efterfrågar D4 nämligen exempel på påstått hatiska, rasistiska och otrevliga kommentarer i kommentarsfälten. Med detta antyder D4 att informationen som ges i D1:s trådstartande kommentar inte är tillräcklig och att D1 därmed bryter mot kvantitetsnormen om att ge tillräcklig information. Omförhandlingen blir synlig framförallt genom att D4 i (5) initierar ett nytt närhetspar, av typen fråga–svar. Frågan bidrar till att fokuset skiftas från de problematiserade kommentarerna till möjliga exempel på det problematiserade beteendet.

Även i kommentar (6), som är en respons på (5), omförhandlas de båda initierade normerna till en kvantitetsnorm. Detta är fallet eftersom D1 i sin tur antyder att innehållet i (5) är otillräckligt, närmare bestämt efterfrågar D1 vilken typ av exempel som D4 efterfrågar i (5). Omförhandlingen i (6) åstadkoms med hjälp av ett frågeinskott. Detta inskott bidrar till att initiera ett nytt närhetspar av typen fråga–svar, som behöver fullbordas innan något av närhetsparen fråga–svar eller värdering–medhåll/invändning kan fullbordas (Schegloff 2007 s. 97). Frågan aktualiserar även en upprepning. Detta sker genom att D1 använder sig av ordet *exempel* i (5) i *exempel på vad?* för att åter lägga över svarsbördan på D4. Förhandlingen slutar dock här, eftersom D4 aldrig responderar.

5.2 Normförhandling 2: »Stoltenberg om ryskt kärnvapenkrig»

Analysen av normförhandling 2 (N2) bidrar i ett andra steg till att visa materialets och analysens centrala förhållanden och resultat. För det första visar N2 hur den trådstartande diskutanten uttrycker missnöje med andra diskutanter kommentarer. För det andra är N2 ett exempel på en förhandling där de initierade normerna huvudsakligen *omförhandlas*. För det tredje initieras N2 med den centrala *inkluderingsnormen*. För det fjärde visar N2 hur diskutanter orienterar sig mot även andra normer än den initierade normen, nämligen *relevansnormen*, *kvalitetsnormen*, *kvantitetsnormen* respektive *sättsnormen*. För det femte visar N2 hur diskutanterna gör bruk av interaktionella resurser som *värdering*, *medhåll*, *omformulering*, *upprepning*, *fråga*, (*frågeformad*) *invändning*, *svar* och *formatbindning*.

Utdrag 2. Normförhandling 2 (N2).

(7) **D5:** Så många märkliga kommentar i tråden! Tråkigt att läsa att vissa människor tappat kompassen för demokratiska värderingar.

(8) **D6: D5** Ja Putin politrukerna dyker alltid upp i trådar som diskuterar kriget verkar bestå av rena troll nyttiga idioter och konspirations teoretiker påminner en hel del om debatten under pandemin då det var gott om stolle pandemi experter.

(9) **D5: D6** Visst är det så! Det är ofta samma (troll) konton som sprider sin desinformation och gör sitt bästa för att öka polariseringen.

(10) **D7: D5** vad definierar ett ”trollkonto”? Nån som tycker annorlunda? 😊 känns som ni tror att lärt er ett nytt ord!

(11) **D5: D7** Ett trollkonto definieras av brister i profilen, som brist på uppgifter, inga vänner, fejkat foto, återkommer ständigt i kommentarsfälten, alltid med samma budskap, desinformation för att skapa missnöje.

Sen finns konton som kan upplevas som (troll) konton där det bakom finns en människa som pga hat mot samhället drivs av missnöje och lätt blir polariserade av viss information och desinformation.

(12) **D8: D5** Vet du om att majoriteten av FNs medlemsstater är auktoritära, nej trodde väl det. men du jönsar på som vanligt med din demokrati.

(13) **D5: D8** Vilken märklig kommentar!

(14) **D8: D5** Märklig på vilket sätt. Det är märkligt det som är fakta. Jag förstår att du tillhör dom som lever i Tvärtom landet. Gör allt tvärtom. Du är märklig du.

(15) **D5: D8** Bättre om du håller dig till ämnet.

I den trådstartande kommentaren (7) initieras en inkluderingsnorm. Detta märks genom att D5 beklagar sig över hur kommentarer i kommentarsfältet, som D5 beskriver som *märkliga*, är uttryck för diskutanter som har *tappat kompassen för demokratiska värderingar*. Detta markeras närmare bestämt som brott mot att respektera ett demokratiskt styrelseskick. Givet SVT-artikeln innehåll är det nämligen sannolikt att D5 med sin problematisering syftar på sådana diskutanter som okritiskt sällar sig till diktaturer eller sympatiserar med synsätt som ofta förknippas med diktatorer. Detta framkommer dock inte främst i (7), utan i D5:s respons på andra diskutanter respons senare i tråden. Genom orden *märkliga* och *tråkigt* bidrar D5 till att initiera närhetsparet värdering–medhåll/invändning.

Kommentar (8), som är en respons på (7), och som bildar en första undertråd till (7), kan ses både återskapa den initierade inkluderingsnormen samt omförhandla den, här till både en relevansnorm och en kvalitetsnorm. Åter-

skapandet blir synligt dels genom responspartikeln *ja*, som bidrar till att D6 fullbordar närhetsparet värdering–medhåll utifrån (8). Dels blir återskapandet synligt genom att D6 omformulerar *vissa människor* i (7) till *Putin politruckerna*, vilket pekar ut diskutanter som inte anses respektera ett demokratiskt styrelseskick. Omförhandlingen blir synlig genom de många andra epitet som (8) ger uttryck för. Vissa av dessa epitet, till exempel *nyttig idiot* och *stollepandemiexperter* anspelar på att diskutanterna omedvetet drar ologiska samband, vilket snarare är ett brott mot relevansnormen. Andra av epiteten, till exempel *rena troll*, anspelar på att diskutanterna förvränger något, förnekar något som faktiskt stämmer eller säger något som diskutanten vet är felaktigt, vilka snarare är brott mot kvalitetsnormen. Med de värdeladdade epiteten förstås D6 initiera ett nytt närhetspar av typen värdering–medhåll.

I (9), som är en respons på (8), omförhandlas inkluderingsnormen vidare, här till enbart en kvalitetsnorm. Fokuset i (9) ligger nämligen på de diskutanter som i (8) givits diverse epitet. Dessa beskrivs bestå av (*troll*) *konton* som medvetet *sprider sin desinformation och gör sitt bästa för att öka polariseringen*, det vill säga en aspekt av kvalitetsnormen om att förvränga något, förneka något som faktiskt stämmer eller säga något som diskutanten vet är felaktigt. Omförhandlingen kan sägas möjliggöras med hjälp av den initiala medhållande frasen *Visst är det så!*, som bidrar till att fullborda det initierade närhetsparet av typen värdering–medhåll i (8). Detta medhåll möjliggör i sin tur en efterföljande omformulering, närmare bestämt genom att epiteten omformuleras till beskrivningen (*troll*) *konton*. Därutöver sker omförhandlingen genom upprepning, närmare bestämt av ordet *troll* ur (8). På grund av värdeladdade ord som *troll*, *desinformation* och *polarisering* och på grund av den efterföljande responsen anses (9) vidare initiera ett nytt närhetspar, av typen värdering–invändning.

I (10), som är en respons på (9), kan inkluderingsnormen sägas omförhandlas till en kvantitetsnorm respektive en sättsnorm, samtidigt som inkluderingsnormen kan sägas återskapas. Till skillnad från i (7), där det markerade brottet inom ramen för inkluderingsnormen är att inte respektera ett demokratiskt styrelseskick, är det markerade brottet i (10) snarare att inte respektera yttrandefrihet. Mer specifikt riktar D7 i (10) en fråga till D5 om vad som *definierar ett "trollkonto"*. Frågan ensam antyder att D7 skulle omförhandla inkluderingsnormen. Detta skulle ske genom att D7 skulle orientera sig mot en kvantitetsnorm, vars ena brott är att ge otillräcklig information, eller mot en sättsnorm, vars ena brott är att använda ett tvetydigt språkbruk (*troll* används populärt i olika bemärkelser, Bridges 2017 s. 95). Direkt efter frågan i samma kommentar lägger D9 dock

till en fråga, *Nån som tycker annorlunda?* samt känns som ni tror att lärt er ett nytt ord!, efterföljt av en ansträngt skrattande emoji. Den andra frågan av D7 i (10) kopplar till D5:s uppfattning om *trollens* typ av utsagor genom att markera att alla som enligt D5 i (9) *sprider desinformation* och *gör sitt bästa för att öka polariseringen* snarare tycker annorlunda. Därmed insinuerar D7 också att D5 inte värnar om aspekter av social inkludering som yttrandefrihet. Omförhandlingen görs möjlig genom en upprepning av ordet *trollkonto* ur (9), vilket används för att efterfråga ordets definition. Återskapandet åstadkoms därefter genom en frågeformad invändning, som gör det möjligt för D7 att ifrågasätta det upprepade ordet. Invändningen blir synlig genom att den inledande frågan i (10) kompletteras med ytterligare en fråga samt med ett utropsmarkerat påstående. Eftersom D5 i (11) orienterar sig mot den första frågan i (10), gör det (10) även till ett initiativ till ett närhetspar av typen fråga–svar.

Genom (11) bidrar trådskaparen D5 till att fortsatt omförhandla inkluderingsnormen, här till en kvalitetsnorm alternativt en relevansnorm. I kommentaren bistår D5 närmare bestämt med den definition av ordet *troll* som retoriskt efterfrågades i (10). Via definitionen förstår D5 ett troll först som en påhittad och hänsynslös diskutant som *sprider desinformation för att skapa missnöje* och därmed anses förvränga något, förneka något som faktiskt stämmer eller säga något som diskutanten vet är felaktigt. Dessa är aspekter av kvalitetsnormen. Men D5 ger i (11) också en alternativ definition av ett troll, som innefattar diskutanter [*som*] *lätt blir polariserade av viss information och desinformation*. Detta talar också för en orientering mot relevansnormen genom att D5 markerar normbrottet att mindre medvetet dra ologiska samband. Omförhandlingen möjliggörs för det första med hjälp av en upprepning, av ordet *trollkonto* ur (10). För det andra möjliggörs omförhandlingen med hjälp av omformuleringar av (9), då D5 mer utförligt än i sin tidigare kommentar (9) beskriver trollens egenskaper och trollkontonas karaktär. För det tredje möjliggörs omförhandlingen genom att (11) utgör ett svar på frågan i (10) och därmed bildar ett andraled i närhetsparet fråga–svar.

Även i (12), som är en respons på (7) och bildar en andra undertråd till (7), omförhandlas inkluderingsnormen, här till en kvantitetsnorm och en relevansnorm. I kommentaren frågar D8 om D5 känner till att *majoriteten av FNs medlemsstater är auktoritära*. Detta besvaras i samma kommentar av D8 själv med *nej trodde väl det*. Därmed markeras ett brott mot kvantitetsnormen om att ge tillräckligt med information. Efter detta konstrueras dock i (12) ett scenario där D5 trots faktumet om FN:s styrelseskick av D8 anses *jönsla på som vanligt med [sin] demokrati*. På så sätt framställer D8 det samtidigt som att D5 drar

ologiska samband och därmed även bryter mot relevansnormen. Omförhandlingen åstadkoms dels genom en frågeformad invändning, eftersom D8 själv bemöter frågan i samma kommentar. Invändningen bidrar till att fullborda det närhetspar av typen värdering–invändning som initierades i (7). Dels åstadkoms omförhandlingen med hjälp av upprepning, närmare bestämt med hjälp av ordstammen *demokrati* ur (7).

I (13), som är en respons på (12), återskapar D5 den inkluderingsnorm som D5 själv initierade. I denna kommentar klassificeras (12) nämligen som *märklig*. Med tanke på D5:s tidigare bruk av *märklig* i (7), som ett uttryck för diskutanter som har *tappat kompassen för demokratiska värderingar*, är det sannolikt att D5 även i denna kommentar med *märklig* syftar på sådana diskutanter som okritiskt sällar sig till diktaturer eller sympatiserar med värderingar som ofta förknippas med diktatorer. Därmed är det sannolikt att D5 även i (13) markerar brottet mot inkluderingsnormen att inte respektera ett demokratiskt styrelseskick. Återskapandet görs möjligt genom att D5 inte upprepar några ord från (12). Istället frångår D5 i (13) temat i (12) och värderar (12) med hjälp av upprepningen *märklig* ifrån (7). Därmed initieras ett närhetspar av typen värdering–invändning.

I (14), som är en respons på (13), omförhandlar D8 inkluderingsnormen till en sättsnorm respektive en relevansnorm. I kommentaren efterfrågar D8 nämligen ett förtydligande av ordet *märklig* som användes i (12), vilket antyder att D8 anser att D5 använder ett tvetydigt språkbruk. Därutöver anklagas D5 av D8 för att leva i *Tvärtom landet* (där D5 anses *gör[a] allt tvärtom*), varmed D8 återigen antyder att D5 drar ologiska samband. För det första åstadkoms omförhandlingen genom en upprepning av ordet *märklig*, som används i en frågeformad invändning genom en första frågeformad sats och fyra efterföljande påståendeformade satser. Därmed bidrar (14) till att fullborda det närhetspar om värdering–invändning som initierades i (13). För det andra åstadkoms omförhandlingen genom formatbindning. Närmare bestämt kopieras i kommentarens andra respektive sista mening den grammatiska strukturen i (13), samtidigt som D8 gör olika semantiska skiften. Genom meningen *Det är märkligt det som är fakta* likställs ordvalet *märklig* med *fakta*. Därefter alternerar D8 rollerna i meningen *Du är märklig du*, så att D5:s anklagelse om att D8 är *märklig* riktas tillbaka mot D5 (jfr Goodwin 1990 s. 151 f). Bruket av ett värdeladdat ord som *märklig* i (14) bidrar till att initiera ett nytt närhetspar av typen värdering–invändning.

I den sista kommentaren i N2, (15), som är en respons på (14), omförhandlas återigen inkluderingsnormen till en relevansnorm. Istället för att markera

brottet om att dra ologiska samband markerar D5 ett brott som inte tidigare har berörts i analysen, nämligen det att avvika ifrån interaktionsämnet. I kommentaren påtalar D5 uttryckligen för D8 att det är *Bättre om [D8] håller [sig] till ämnet*. Omförhandlingen möjliggörs genom ett andraled i det närhetspar av typen värdering–invändning som initierades i (14).

5.3 Normförhandling 3: »Gratis mensskydd»

Analysen av normförhandling 3 (N3) bidrar i ett tredje steg till att visa materialets och analysens centrala förhållanden och resultat. För det första visar N3 hur den trådstartande diskutanten uttrycker missnöje med SVT Nyheters moderering. För det andra är N3 ett exempel på en förhandling där de initierade normerna *både* återskapas och omförhandlas. För det tredje initieras N3 med den centrala *inkluderingsnormen*. För det fjärde visar N3 hur diskutanter orienterar sig mot även andra normer än den initierade normen, nämligen *relevansnormen*, normen om *positiv artighet* respektive *sättsnormen*. För det femte visar N3 hur diskutanterna gör bruk av interaktionella resurser som *värdering*, (*ironiskt*) *medhåll*, *omformulering*, *invändning* och *upprepning*.

Utdrag 3. Normförhandling 3 (N3).

(16) D9: Tydligen så sitter SVT o tar bort mina svarskommentarer så då kommer jag inte skriva mer...

(17) D10: D9 Är mer en regel än undantag numera från svt. Det kallar jag inte åsiktsfrihet från media.

(18) D11: D10 Du har full åsiktsfrihet. Den har dock ingenting med reglerna för svt:s kommentarsfält att göra. Dem bestämmer de själva.

(19) D10: D11 Svt betalas av svenska folket och ska vara neutrala vilket de aldrig är. Jag är aldrig otrevlig i mina kommentarer, däremot kan vissa få lov att vara det bara de följer svt:s agenda.

(20) D12: D11 , fantastiskt! Det bli tyst på gnällsnummer!

N3 inleds med (16), som initierar förhandlingen med en inkluderingsnorm. Inkluderingsnormen aktualiseras eftersom D9 ur ett personligt perspektiv påstår att SVT *sitter o ... tar bort [D9:s] svarskommentarer*, det vill säga hävdar att SVT begränsar D9:s möjlighet att yttra sig. Kommentaren innehåller inga tydligt värdeladdade ord. Utifrån hur efterföljande diskutanter orienterar

sig mot (16) analyseras den dock som ett initiativ till närhetsparet värdering–medhåll/invändning.

I (17), som är en respons på (16), och som inleder en första undertråd till (16), återskapas inkluderingsnormen. I kommentaren uttrycks nämligen att SVT Nyheters påstådda beteende att ta bort kommentarer avsiktligt skulle syfta till att begränsa diskutanter *åsiktsfrihet*, vilket återigen antyder att SVT skulle begränsa diskutanter *åsiktsfrihet* att yttra sig. Återskapandet åstadkoms genom att D10 bistår med ett andraled i det närhetspar av typen värdering–medhåll som initierades i (16). Detta sker genom att verbfrasen *sitter ... o tar bort svars kommentarer* ur (16) formuleras om till de två nominalfraserna *mer regel än undantag* och *åsiktsfrihet från media*. Dessa fraser är inte värdeladdade. Eftersom efterföljande diskutanter orienterar sig mot (17) som en värdering och invänder mot kommentaren ses kommentaren dock initiera ett nytt närhetspar, av typen värdering–invändning.

I (18), som är en respons på (17), återskapas dels inkluderingsnormen. Dels omförhandlas den till en relevansnorm. Närmare bestämt bemöter D11 (17) genom att förklara hur rätten till *åsiktsfrihet* skiljer sig ifrån en sidägares rätt att begränsa vad som får sägas i kommentarsfälten till sidägarens innehåll. Inkluderingsnormen anses återskapas eftersom (18) fortsatt fokuserar på temat *åsiktsfrihet* som en aspekt av att respektera diskutanter *åsiktsfrihet* att yttra sig. Normen anses omförhandlas till en relevansnorm eftersom D11 antyder att D10 drar ologiska samband. Återskapandet görs möjligt genom dels upprepning, närmare bestämt genom att D11 upprepar ordet *åsiktsfrihet*. Dels görs återskapandet möjligt genom att D11 argumenterar för SVT Nyheters rätt att begränsa vissa diskutanter *åsiktsfrihet* att yttra sig. Omförhandlingen görs möjlig genom att (18) bidrar till att fullborda närhetsparet värdering–invändning. Invändningen åstadkoms med hjälp av omformulering, närmare bestämt genom att termen *åsiktsfrihet* specificeras med beskrivningar av vad *åsiktsfrihet* *inte* innebär. Kommentaren innehåller inga värdeladdade ord, men ses, utifrån orienteringarna i (19), som initiativ till närhetsparet värdering–invändning.

I (19), som är en respons på (18), återskapas inkluderingsnormen, liksom den omförhandlas, här till en norm om positiv artighet respektive en relevansnorm. I kommentaren anklagas SVT för det första för att i sin moderering göra skillnad mellan diskutanter som följer SVT:s påstådda *agenda* och sådana diskutanter som inte skulle göra det. Detta antyder att SVT begränsar vissa diskutanter *åsiktsfrihet* att yttra sig, vilket är ett brott mot inkluderingsnormen. Denna anklagelse relaterar dock till D10:s uppfattning om att vissa diskutanter är *otrevliga*, vilket snarare är en aspekt av normen om positiv artighet.

För det andra anklagar D10 SVT Nyheter för att *aldrig* vara *neutrala*, det vill säga vara partiska i allmänhet, vilket antyder att SVT skulle bryta mot relevansnormen, närmare bestämt brottet att dölja något eller undvika att tala om något som anses vara relevant. Både återskapandet och omförhandlingen görs möjliga genom att (19) bistår med ett andraled i det närhetspar av typen värdering–invändning som initierades i (18). Förutom att D11 taggas i kommentaren relaterar (19) dock inte språkligt till (18). Snarare kan invändningen sägas åstadkommas dels genom att D10 formulerar om sin egen fras *åsiktsfrihet från media* i (17) till *neutral* och *agenda*. Dels åstadkoms invändningen genom en upprepning; D10 upprepar sannolikt ordet (*o*)*trevlig* ur SVT Nyheter regler, vilka betonar ett *trevligt tonläge på sidan* (SVT Nyheter 2023). Kommentar (19) innehåller värdeladdade adjektiv, såsom *aldrig* och *otrevlig*. Kommentaren får dock ingen respons och kan därmed sägas enbart *initiera* ett nytt närhetspar av typen värdering–medhåll/invändning.

I (20), som är en respons på (16) och inleder en andra undertråd till (16), återskapas alternativt omförhandlas inkluderingsnormen. I (20) uttrycker D12 nämligen glädje över att det blir *tyst på gnällsnubbar* (som liksom D9 i (16) uppger att de ska sluta att skriva i kommentarsfältet). Det är svårt att avgöra vad D12 menar är *gnälligt*, men det finns två sannolika tolkningar. Den ena tolkningen går ut på att D12 anser att personer i kommentarsfältet som får sina kommentarer borttagna överdriver genom att göra en oproportionerligt stor negativ sak av förslaget om gratis mensskydd på skoltoaletter. Den andra tolkningen är att själva värderingen i (16) anses vara *gnällig*, vilket skulle antyda att D12 förnekar det påstådda problemet med att SVT skulle begränsa diskutanterers möjlighet att yttra sig. En anklagelse om överdrift, som ett brott mot sättsnormen, skulle bidra till att omförhandla inkluderingsnormen. Förnekelsen skulle snarare bidra till att återskapa inkluderingsnormen. Både omförhandlingen och återskapandet sker genom att (20) utgör andraledet i det närhetspar av typen värdering–medhåll som initierades i (16). Detta medhåll blir synligt genom det värdeladdade ordet *fantastiskt*. Detta ord föregår dock sammansättningen *gnällsnubbar*, vilket signalerar att medhålllet snarare används ironiskt.

6 Sammanfattning och diskussion

Denna studie har analyserat hur personer som digitalt kommenterar nyheter, (*nyhets*)*diskutanter*, orienterar sig mot och förhandlar om normer för nyhets-

interaktion. Med hjälp av pragmatisk, diskursanalytisk och interaktionsanalytisk teori och tidigare forskning har jag dels skapat och tillämpat en analysmodell för orienteringar mot normbrott, dels sammanställt analysverktyg för att beskriva normförhandlingar. Att analysera både normorienteringarna och normförhandlingarna, eller både *gatekeeping of conversations* och *gatekeeping through conversation* (Salonen m.fl. 2022), ger en dynamisk bild av hur interaktionsnormer kan ta sig uttryck i digitala interaktionsmiljöer, särskilt sociala medier.

I avsnitt 5 besvarades först studiens första forskningsfråga, nämligen mot vilka interaktionsnormer diskutanterna till SVT Nyheters Facebook-inlägg orienterar sig. Jämförelsen med SVT Nyheters regler visade att diskutanterna orienterar sig mot både hela enskilda normer och enstaka normbrott som SVT inte orienterar sig mot.

Vad beror skillnaderna i fråga om normorienteringarna mellan SVT Nyheter och diskutanterna på? Det kan vara frestande att förklara skillnaderna med SVT Nyheters frånvaro i kommentarsfälten till sina egna inlägg. Men i de två fall i materialet där SVT faktiskt publicerar kommentarer relevantgör de inga normer som de inte redan har relevantgjort i sina regler. En mer rimlig förklaring till skillnaden är istället att SVT Nyheter som offentlig, institutionell aktör åläggs att arbeta för öppenhet och inkludering. Som ansvarig för sin Facebook-sida och innehållet på sidan behöver SVT följa lagen och inte tillåta normbrott som ger juridisk påföljd, till exempel uttryck för diskriminerande kränkning eller rasism, som utgör brott mot normen om positiv artighet respektive inkluderingsnormen. Visserligen orienterar sig SVT Nyheter i sina regler även mot normbrott som inte har en juridisk påföljd, exempelvis att upprepa visst innehåll, att inte hålla sig till ämnet och att bete sig otrevligt och respektlöst. Att däremot i detalj styra till exempel hur mycket information diskutanter ska ge i sina kommentarer, hur sanningsenliga kommentarerna ska vara, vilken information diskutanterna bör och inte bör redovisa, vilket språkbruk diskutanterna ska använda eller vilka politiska styrelseskick diskutanterna ska förorda är inte förenligt med den offentliga producentens uppgift: att låta alla komma till tals och att bidra till en öppen offentlig debatt (jfr Elliot 2019 s. 30).

Faktumet att diskutanter, som inte styrs av institutionella krav, orienterar sig mot normer som producenten inte orienterar sig mot kan därmed visa hur nyhetskonsumenter tar ett digitalt nyhetsutrymme i anspråk. Oavsett huruvida diskutanterna avsiktligt syftar till att komplettera SVT Nyheters regler exemplifierar detta en aspekt av *produsage* (Bruns 2008), nämligen att diskutanterna bidrar med relevant innehåll i ett sammanhang för nyhetsjournalistik. Det blir

närmare bestämt tydligt att när bara diskutanterna förespråkar vissa aspekter av hur människor ska kommunicera i nyhetskommentarsfält – hur sanningsenliga diskutanternas uttalanden ska vara, vad diskutanterna ska beröra, hur de ska argumentera och hur de ska uttrycka sig – utövar diskutanterna ett unikt inflytande på den offentliga nyhetsinteraktionen. Till skillnad från tidigare språkvetenskapliga studier av digital nyhetsinteraktion, som betonat negativa sidor av detta (t.ex. Smith m.fl. 1997, Idevall Hagren 2014), belyser denna studie även de positiva sidorna. En positiv sida av inflytandet är att diskutanterna kan bidra till att göra interaktionen mer konstruktiv. Inte minst framgår exempelvis att diskutanterna i denna studie verkar ställa högre krav än producenten på kommentarernas innehåll. En negativ sida är dock att diskutanternas orienteringar mot normer också kan användas för att på mindre konstruktiva sätt kontrollera vad som ses som lämpligt att skriva i kommentarsfälten.

I avsnitt 5 besvarades även studiens andra forskningsfråga, nämligen hur diskutanternas förhandlingar om några centrala interaktionsnormer tar sig uttryck. Analysen visar hur normförhandlingarna möjliggörs genom både interaktionens form och dess innehåll och därmed även hur interaktionsämnen behålls och växlas som en del av detta.

När diskutanterna i materialet orienterar sig mot och förhandlar om normer gör de bruk av olika språkliga resurser. Dessa resurser, som tidigare belysts inom olika språkvetenskapliga fält, har i studien sammanfogats för att specifikt belysa digital interaktion. Närmare bestämt uppmärksammas resurserna *värdering*, *(uppgraderande/ironiskt) medhåll*, *upprepning*, *fråga*, *frågeinskött*, *omformulering*, *(frågeformad) invändning*, *svar* och *formatbindning*. Somliga av resurserna kan av institutionella skäl inte användas av producenten SVT, utan bara av diskutanterna. Ett exempel på detta är formatbindning, som initierar interaktionella sociala konflikter. Andra resurser kan även av genremässiga skäl inte användas av SVT, eftersom SVT knappt kommenterar sina egna inlägg (jfr Larsson & Christensen 2017). Ett exempel på detta är (uppgraderande/ironiskt) medhåll, som kräver en föregående värdering.

Diskutanternas bruk av resurserna kan belysa hur normförhandlingarna åstadkoms genom både interaktionens form och dess innehåll. Ett första exempel på detta är när ett initiativ till ett närhetspar, såsom en fråga, bidrar till att fokuset i en förhandling hamnar på en ny aspekt av innehållet och till att en norm omförhandlas. Detta sker till exempel i (5), där D4 efterfrågar ett exempel på sådana kommentarer som D1 i (1) påstår är *hatiska* och *rasistiska*. Med hjälp av initiativet till närhetsparet tillsammans med ämnesskiftet ses D9 omförhandla de initierade normerna: dels inkluderingsnormen, dels

normen om positiv artighet, till en kvantitetsnorm. Ett andra exempel på hur interaktionens form samverkar med interaktionens innehåll i förhandlingarna är när ett medhåll åstadkoms genom en omformulering, vilket orsakar att en norm återskapas. Detta sker till exempel i (17), där D12 formulerar om verbfrasen *sitter ... o tar bort svars kommentarer* i den trådstartande kommentaren (16) till de två innehållsligt relaterade nominalfraserna *mer regel än undantag* och *åsiktsfrihet från media*. Med hjälp av omformuleringen bistår D12 inte bara med andraledet i närhetsparet värdering–medhåll, utan bidrar även till att återskapa den initierade inkluderingsnormen.

Sammantaget belyser studien på flera sätt hur nyhetsdiskutanter utövar inflytande på den offentliga nyhetsinteraktionen. I analysen framgår inte bara att diskutanterna i sina kommentarer till SVT Nyheters Facebook-inlägg orienterar sig mot fler normer och normbrott än vad SVT gör. Analysen visar även hur diskutanterna förhandlar om några av normerna med hjälp av språkliga resurser som SVT är institutionellt och genremässigt begränsade ifrån att använda. Därutöver ger analysen en större förståelse för hur interaktionsämnen och interaktionsbidrag utnyttjas och utvecklas i digitalt medierad interaktion, särskilt i nyhetskommentarsfält i sociala medier.

För att bredda beskrivningen av hur diskutanter orienterar sig mot och förhandlar om normer för digital interaktion bör framtida studier inkludera medier som prioriteras i större utsträckning av till exempel nyhetsproducenter, som har andra användargrupper och som betonar andra modaliteter än text. Därutöver bör fler söktermer användas vid materialurvalet. Vidare bör forskning belysa ytterligare språkliga praktiker genom vilka diskutanter utövar inflytande på offentlig (nyhets)interaktion.

Litteratur

- Ahti, Jonna, 2018: Konventioner, kommunikation och konflikter i ett finlandssvenskt chattrum. Diss. Helsingfors: Helsingfors universitet.
- Andersson, Tove & Haagen, Camilla, 2017: Striden om kommentarsfältet: En kvantitativ studie om kommentarsfältens utveckling och samtalsklimat. Kandidatuppsats. Göteborg: Göteborgs universitet.
- Ayunon, Chirbet, 2018: Gricean Maxims Revisited in FB Conversation Posts: Its Pedagogical Implications. I: TESOL International Journal 13(4). S. 82–95.
- Bridges, Judith, 2017: Gendering Metapragmatics in Online Discourse: “Mansplaining Man Gonna Mansplain...”. I: Discourse, Context & Media 20. S. 94–102.

- Brown, Penelope & Levinson, Stephen C., 1987: *Politeness: Some Universals in Language Usage*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Bruns, Axel, 2008: *Blogs, Wikipedia, Second Life, and Beyond: From Production to Produsage*. (Digital Formations 45.) New York: Peter Lang.
- Elliot, Maria, 2019: »Händer det något stort får man veta det på Facebook»: Betydelsen av sociala medier för omvärldskunskapen. I: Elliot, Maria (red.): *Medierna och det offentliga samtalet*. Kalmar: Centrum för demokrati, journalistik och medier, Linnéuniversitetet.
- Fagnäs, Lovisa, 2006: *Grices samtalsmaximer och deras relevans i strategisk kommunikation*. Magisteruppsats. Kristianstad: Högskolan Kristianstad.
- Freelon, Deen, 2015: *Discourse Architecture, Ideology, and Democratic Norms in Online Political Discussion*. I: *New Media & Society* 17(5). S. 772–791.
- Giles, David, Stommel, Wyke, Paulus, Trena, Lester, Jessica & Reed, Darren, 2015: *Microanalysis of Online Data: The Methodological Development of "Digital CA"*. I: *Discourse, Context & Media* 7. S. 45–51.
- Goodwin, Marjorie Harness, 1990: *He-Said-She-Said: Talk as Social Organization among Black Children*. Bloomington, Indiana: Indiana University Press.
- Goodwin, Marjorie Harness, 2007: *Occasioned Knowledge Exploration in Family Interaction*. I: *Discourse & Society* 18(1). S. 93–110.
- Grice, H. Paul, 1975: *Logic and Conversation*. I: Cole, Peter & Morgan, Jerry L. (red.): *Syntax and Semantics. Vol. 3, Speech Acts*. New York: Academic Press.
- Habermas, Jürgen & Retzlaff, Joachim, 2023: *Offentlighetens nya strukturomvandling och idén om deliberativ demokrati*. Göteborg: Daidalos.
- Herring, Susan, 1996: *Posting in a Different Voice: Gender and Ethics in CMC*. I: Ess, Charles (red.): *Philosophical Perspectives on Computer-Mediated Communication*. New York: State University of New York Press. S. 115–145.
- Herring, Susan, 2004: *Computer-Mediated Discourse Analysis: An Approach to Researching Online Behavior*. I: Barab, Sasha A., Kling, Rob & Gray, James H. (red.): *Designing for Virtual Communities in the Service of Learning*. Cambridge: Cambridge University Press. S. 338–376.
- Hutchby, Ian, 2014. *Power in Discourse: The Case of Arguments on a British Talk Radio Show*. I: Jaworski, Adam & Coupland, Nikolas (red.): *The Discourse Reader*. 3 uppl. London & New York: Routledge. S. 440–451.
- Idevall Hagren, Karin, 2014: "Ge mig dina källor på det innan jag tror på det, fram tills dess kommer jag skratta åt det påståendet": En språkvetenskaplig studie av relationer i kommentarsfält online. I: Edlund, Ann-Catrine, Edlund, Lars-Erik & Haugen, Susanne (red.): *Vernacular Literacies: Past, Present and Future*. Umeå: Institutionen för språkstudier, Umeå universitet. S. 77–89.
- Ksiazek, Thomas B., 2018: *Commenting on the News: Explaining the Degree and Quality of User Comments on News Websites*. I: *Journalism Studies* 19(5). S. 650–673.
- Kytölä, Samu & Westinen, Elina, 2015: "I be da reel gansta": A Finnish Footballer's Twitter Writing and Metapragmatic Evaluations of Authenticity. I: *Discourse, Context & Media* 8. S. 6–19.

- Larsson, Anders Olof & Christensen, Christian, 2017: From Showroom to Chat Room: SVT on Social Media during the 2014 Swedish Elections. I: *Convergence* 23(6). S. 587–602.
- Leech, Geoffrey, 1983: *Principles of Pragmatics*. London: Longman.
- Leech, Geoffrey, 2014: *Politeness: The Model*. I: Leech, Geoffrey (red.): *The Pragmatics of Politeness*. Oxford: Oxford University Press. S. 81–114.
- Lindström, Jan, Huhtamäki, Martina & Londen, Anne-Marie, 2020: Noun Phrases in Other-Repetitions: Observations of Swedish Talk-in-Interaction. I: Ono, Tsuyoshi & Thompson, Sandra A. (red.): *The "Noun Phrase" across Languages: An Emergent Unit in Interaction*. (Typological Studies in Language 128.) Amsterdam: John Benjamins. S. 94–118.
- Linell, Per, 1998: Discourse Across Boundaries: On Recontextualizations and the Blending of Voices in Professional Discourse. I: *Text & Talk* 18(2). S. 143–158.
- Myrendal, Jenny, 2015: *Word Meaning Negotiation in Online Discussion Forum Communication*. Diss. Göteborg: Göteborgs universitet.
- Norrby, Catrin, 2014: *Samtalsanalys: så gör vi när vi pratar med varandra*. 3. uppl. Lund: Studentlitteratur.
- Salonen, Margareta, Olbertz-Siitonen, Margarethe, Uskali, Turo & Laaksonen, Salla-Maaria, 2023: Conversational Gatekeeping: Social Interactional Practices of Post-Publication Gatekeeping on Newspapers' Facebook Pages. I: *Journalism Practice* 17(8). S. 1–25.
- Schegloff, Emanuel A., 1968: Sequencing in Conversational Openings. I: *American Anthropologist* 70(6). S. 1075–1095.
- Schegloff, Emanuel A., 2007: *Sequence Organization in Interaction: Volume 1: A Primer in Conversation Analysis*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Smith, Christine B., McLaughlin, Margaret L. & Osborne, Kerry K., 1997: Conduct Control on Usenet. I: *Journal of Computer-Mediated Communication* 2(4).
- Svenskarna och internet, 2025: Sociala medier. Tillgänglig på svenskarna-och-internet-2025/sociala-medier/. Läst 3 februari 2026.
- SVT, 2023: Kommentarsregler för SVT:s sociala medier-konton. Tillgänglig på svt.se/kontakt/kommentarsregler-svts-sociala-medier-konton. Läst 9 oktober 2023.
- SVT Nyheter, 2023: Om SVT Nyheter. Tillgänglig på facebook.com/svtnyheter/about_details. Läst 8 oktober 2023.
- Vásquez, Camilla, 2015: Intertextuality and Interdiscursivity in Online Consumer Reviews. I: Jones, Rodney H., Chik, Alice & Hafner, Christoph A. (red.): *Discourse and Digital Practices: Doing Discourse Analysis in the Digital Age*. Milton Park: Taylor & Francis. S. 66–80.
- Wirdenäs, Karolina, 2002: *Ungdomars argumentation: om argumentationstekniker i grupsamtal*. Diss. Göteborg: Göteborgs universitet.

© 2026 Författaren/författarna

Denna artikel publiceras med öppen tillgång under villkoren i
Creative Commons Erkännande-licensen ([CC BY 4.0](https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/))